

**KAKO SU SREDNJOŠKOLSKI KNJIŽNIČARI
OBILJEŽILI GODINU ČITANJA 2021. GODINE?
ANALIZA MEDIJSKIH SADRŽAJA ODABRANIH MREŽNIH
STRANICA SREDNJIH ŠKOLA U REPUBLICI HRVATSKOJ**

HOW DID THE SECONDARY SCHOOL LIBRARIANS
CELEBRATE THE “*YEAR OF READING 2021*”? THE MEDIA
CONTENT ANALYSIS OF THE SELECTED SECONDARY
SCHOOL WEBSITES IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Alta Pavin Banović
Medicinska škola Osijek i
Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku
alta.pavin@gmail.com

Tijana Vukić
Sveučilište u Puli
tijana.vukic@unipu.hr

UDK / UDK: [028.5:373.5-057.8]
(497.5):[303.643.3:004.738.5]
Izvorni znanstveni rad / Original scientific paper
<https://doi.org/10.30754/vbh.66.3.1072>
Primljeno / Received: 20. 7. 2023.
Prihvaćeno / Accepted: 15. 9. 2023.

Sažetak:

Cilj. Predstaviti načine poticanja čitanja i razvijanja čitalačke pismenosti učenika srednjih škola u Godini čitanja 2021. godine, prema objavljenim medijskim sadržajima na mrežnim stranicama srednjih škola čiji su autori knjižničari.

Pristup/metodologija/dizajn. Provedeno je istraživanje interdisciplinarno, pripada informacijskim i komunikacijskim znanostima – medijskim studijama i knjižničarstvu. Kvalitativnom metodom analizirani su medijski sadržaji, tekstovi s fotografijama čiji

su autori školski knjižničari objavljeni povodom obilježavanja Godine čitanja na mrežnim stranicama srednjih škola u Istarskoj, Osječko-baranjskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Rezultati. Medijski je sadržaj pronađen na manje od trećine ($N = 34$) ukupnog broja srednjoškolskih mrežnih stranica u navedenim županijama (110), a u 95 zapisa ukupno je objavljeno 225 fotografija. Funkcija je teksta u načelu informativna, a knjižničari su vijestima, promotivnim i pozivnim tekstovima obavještavali javnost o aktivnostima poticanja čitanja u školama. Središnji su tematski korpusi promocije knjiga i književni susreti, obilježavanje obljetnica i prigodnih dana, projekti, nagradni natječaji i izložbe. Broj je fotografija objavljenih uz pojedini tekst različit, one su u načelu dokumentarističke i bilježe prigodne događaje u školskom prostoru i lokalnoj zajednici, a središnji su akteri učenici, nastavnici i književnici.

Ograničenja. Budući da je analizirana tek četvrtina ukupnoga broja mrežnih stranica srednjih škola u Hrvatskoj, a udio ostalih na kojima je objavljen sadržaj te tematike ne može se procijeniti, rezultati istraživanja ne mogu se generalizirati.

Praktična primjena. Istraživanje je usmjereno knjižničarima i drugim odgojno-obrazovnim djelatnicima u srednjim školama kao putokaz za organiziranje budućih aktivnosti poticanja čitanja i razvijanja čitalačke pismenosti učenika te kao poticaj srednjoškolskome knjižničarstvu za aktivniju komunikaciju o tim, ali i drugim važnim temama na mrežnim stranicama škola.

Originalnost/vrijednost. Riječ je o prvom znanstvenom istraživanju medijskih sadržaja na mrežnim stranicama srednjih škola o knjižničarskoj odgojno-obrazovnoj djelatnosti razvoja kulture čitanja učenika koji može poslužiti kao polazište za buduće slične studije.

Ključne riječi: analiza medijskoga sadržaja; Godina čitanja 2021.; mrežne stranice; poticanje čitanja; razvoj čitalačke pismenosti: srednjoškolska knjižnica

Abstract

Aim. To present the ways of encouraging reading and developing the reading literacy of secondary school students in the “Year of Reading 2021” according to the published media content on secondary school websites authored by librarians.

Approach/methodology/design. The conducted interdisciplinary research belongs to information and communication sciences - media studies and librarianship. A qualitative method was used to analyze media contents, texts with photos authored by school librarians, and published on the occasion of the “Year of Reading 2021” on the secondary school websites in Istria, Osijek-Baranja, and Split-Dalmatia Counties.

The results. Media content was found on less than a third ($N = 34$) of the total number of high school websites (110), and a total of 225 photos were published in 95 web

posts. The function of the texts was mostly informative, and librarians used the news, promotional and invitational texts to inform the public about activities to encourage reading in schools. The central thematic bodies were book promotion and literary meetings, commemoration of anniversaries and special days, projects, prize contests, and exhibitions. The photographs recorded special events in the school area and the local community, while the central actors were students, teachers, and writers.

Limitations. Since only a quarter of the total number of Croatian secondary school websites was analyzed, and the share of others on which the content of this topic was published cannot be estimated, the results of the research cannot be generalized.

Practical use. The research is aimed at librarians and other educational workers in secondary schools as a guide for organizing future activities to encourage reading and develop students' reading literacy, and as an incentive for secondary school librarians to communicate more actively about these and other important topics on school websites.

Originality/value. This is the first scientific research of the media content on secondary school websites about librarians' educational activities aimed at the development of students' reading culture and can serve as a starting point for future similar studies.

Keywords: Croatian high school libraries; high school library; encouraging reading; encouraging reading literacy; media content analysis; "Year of reading 2021"; websites

1. Uvod

Zahvaljujući razvoju informacijsko-komunikacijskih tehnologija, internet je danas sveobuhvatno integriran u naš život gdje zauzima središnje mjesto u poslovnoj i privatnoj svakodnevnici. Većina ustanova ima vlastite mrežne stranice kojima se pristupa preko interneta. U tome ni škole nisu izuzetak, a kao odgojno-obrazovne ustanove koriste internet bi tim kanalom obavještavale o svojem postojanju i djelovanju, što im omogućuje novu razinu prisutnosti i vidljivosti kako u lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj tako i u globalnoj zajednici. Sve škole u Republici Hrvatskoj posjeduju mrežne stranice zahvaljujući CARNET-ovoj mrežnoj infrastrukturi.

Ovaj rad istražuje medijske sadržaje mrežnih stranica odabranih hrvatskih srednjih škola kako bi se utvrdilo jesu li se i kako u kontekstu obilježavanja manifestacije Godina čitanja 2021. godine stručni suradnici knjižničari koristili tim specifičnim digitalnim medijskim prostorom za poticanje čitanja i razvijanje čitačke pismenosti učenika.

2. Teorijska polazišta

2.1. Internet i mrežne stranice

Internet, koji su u početku nazivali „magičnom kutijom“, „infomedijem“ te „multimedijem“, tehnološki je, društveni i kulturološki fenomen (McQuail, 2005; Peruško, 2011). Već krajem devedesetih godina prošloga stoljeća prepoznat je kao masovni medij (Levinson, 1999, navedeno prema Jurišić, 2007: 107). Vrijednost toga novog medija korisnicima je ponajprije bila vidljiva u neograničenom sadržaju koji se objavljuje na mrežnim stranicama i u brojnim novim mogućnostima interpersonalne i masovne komunikacije (McQuail, 2005). Sadržaj mrežnih stranica prije svega multimedijalan je i sastoji se od različitih elemenata kao što su tekstovi, slike/fotografije, audiovizualni zapisi, audiozapisi, poveznice i drugi interaktivni elementi (Dictionary of Media Studies, 2006). Mrežne su stranice temelj svjetske mreže World Wide Web (WWW) na koju se iz komunikološkoga aspekta gleda kao na najvažniju internetsku aplikaciju (Kunczik and Zipfel, 2006).

Ovo istraživanje medijskih sadržaja provedeno je u okviru medijskih studija, a oslanja se na komunikološku teoriju masovnih medija. Pošlo se od funkcionalističkoga pristupa koji objašnjava doprinos masovnih medija razvoju društva. Naime od brojnih se ključnih društvenih funkcija masovne komunikacije, koje poput tradicionalnih medija omogućuje i internet (Kunczik and Zipfel, 2006), u školsko-me odgojno-obrazovnom kontekstu izdvajaju informiranje, edukacija i zabava. U tom je smislu, dakle, usmjereno proučavanje medijskoga iskaza u ovome radu, a fokus je na njegovim formalnim, žanrovskim i medijskim osobitostima.

2.2. Suvremene školske knjižnice i čitalačka pismenost

Suvremeno školsko knjižničarstvo temelji se na dokumentima međunarodnih organizacija s ciljem promocije odgoja, obrazovanja, informacija i knjižničarstva s naglaskom na učenje, razvoj kritičkoga mišljenja i informacijske pismenosti, kao i stručne knjižnične djelatnosti oblikovanja knjižničnih zbirki i pružanja knjižničnih usluga (Galić, 2012). Pritom se na školske knjižnice gleda kao na visoko vrijedna mjesta za čitanje, učenje i razvoj socijalnih vještina potrebnih za kvalitetnu komunikaciju (Škrobica, 2008) i središnja mjesta koja potiču navike čitanja i čitalačku pismenost.

Školske su knjižnice još krajem devedesetih godina prošloga stoljeća prepoznale vrijednost mreže za vlastito pružanje usluga i širinu djelovanja (Šalamon-Cindori i Živković, 2018) te su postale ne samo fizički nego i digitalni (virtualni) prostor u kojemu učenici mogu istraživati, čitati i razvijati kreativnost, što je pridonijelo novim, nadopunjenim nazivima poput *školski medijski centar*, *dokumentacijsko-informacijski centar*, *istraživačko središte škole*, *središte za učenje* (IFLA, 2016; Pemmer Saetre and Willars, 2004). Na mrežnu se stranicu školske

knjižnice počesto gleda kao na njezinu osobnu iskaznicu (cf. Salatić, 2013) za koju su ključni redovitost ažuriranja, točnost informacija i relevantnost tema, a sadrži najmanje deset skupina podataka: opće informacije, podatke o odgovornosti, datum posljednje promjene sadržaja, mrežne kataloge, elektroničke izvore, usluge knjižnice, informacijsku službu, upute i pomoć, izobrazbu u pretraživanju i novosti (Faletar, Golub i Sudarević, 2003).

Promjene uzrokovane razvojem informacijsko-komunikacijskih tehnologija i njihovom upotrebom u knjižničarstvu potaknule su knjižničare na preoblikovanje tradicionalnih uloga u oblikovanje novoga dinamičnog okruženja poput objavljivanja digitalnih sadržaja, uporabe otvorenih izvora, pri čemu je u mrežnome okruženju zamjetan prijelaz s potrošnje informacija na njihovo stvaranje (Todd, 2008). Tako školska knjižnica u novome tisućljeću pretpostavlja nove usluge kojima se sudionicima u odgojno-obrazovnome procesu osigurava pristup različitim izvorima, za što su potrebni informatičko znanje i vještine (Zovko, 2009). Novi su format i virtualne školske knjižnice čije su poveznice objavljene na repozitoriju školskoga knjižničarstva UDK 02 s taksonomijom sadržaja i korištenim digitalnim alatima za oblikovanje virtualnih školskih knjižnica (Mesić Muharemi, Renić i Strija, 2021).

Čitalačka je pismenost neizostavno vrijedan skup sposobnosti i vještina koje mogu biti instrument za prikupljanje, organiziranje i primjenu informacija (Artelt, Schiefele and Schneider, 2001), posebno u današnje vrijeme informacijskoga društva. Razvoj čitalačke pismenosti proizvod je različitih aktivnosti i projekata koji se provode diljem svijeta s ciljem poticanja zanimanja učenika za čitanje s razumijevanjem i, posljedično, za aktivan doprinos napretku društva u cjelini (Rintaningrum, 2019). Pritom uporaba nove tehnologije može doprinijeti razvoju čitalačke pismenosti (Munjiza i Skender, 2016), kao i poticanju rekreativnoga čitanja jer čitanje utječe i na emocionalni, intelektualni i cjeloviti razvoj osobe (Antulov, 2021). No pojedini autori upozoravaju na razliku između čitanja i razumijevanja pročitanih tekstova na papiru u odnosu na one na ekranu, zbog čega smatraju da je potrebna redefinicija kojom bi se u objašnjenje pojma čitanje, osim teksta, dodao i pojam *tehnologija*, a čime bi se omogućilo da digitalne vještine čitanja postanu vještine čitanja više razine (Van der Weel and Mangen, 2022). Tako je, naprimjer, istraživanje o čitalačkoj pismenosti srednjoškolaca u kontekstu informacijsko-komunikacijskih tehnologija u Hrvatskoj pokazalo pojačano korištenje portala *e-lektire*, ali ne i povećanje učeničke zainteresiranosti za čitanje lektire (Pavin Banović, Banek Zorica i Mesić, 2022).

Iako je za kvalitetniji razvoj čitalačke pismenosti djeteta izuzetno važno rano uključivanje roditelja u tako usmjerene aktivnosti (Hemmerechts, Agirdag and Kavadias, 2017), uvijek iznova valja naglasiti važnu i odgovornu ulogu odgojno-obrazovnih institucija (Koyuncu and Firat, 2020). U odgojno-obrazovnom procesu, osim nastavnika hrvatskoga jezika, školski knjižničari imaju zadatak da

usmjere „poučavanje i razvoj ključnih kompetencija“ prema članku 6 *Standarda za školske knjižnice* (2023) u što se ubraja i čitalačka pismenost. Zbog svoje se velike važnosti čitalačka pismenost smatra horizontalnim skupom kompetencija (MK, MZO, 2017), pa se predlaže njezina implementacija u sve nastavne predmete stvaranjem međupredmetne suradnje (Benkoč Sušnik, 2021). Vrijednost čitanja i čitateljskih navika posebno je došla do izražaja tijekom pandemije bolesti COVID-19, pokazalo je ispitivanje korisnika narodnih/gradskih knjižnica, jer je u tome razdoblju zabilježen značajan porast čitanja s ciljem „bijega“ od stvarnosti (Lukačević, Petr Balog i Radmilović, 2021).

Nacionalna strategija poticanja čitanja 2017. – 2022. „Čitajmo da ne ostane-
mo bez riječi“, prvi je strateški nacionalni dokument u Hrvatskoj kojemu je cilj doprinijeti razvoju kulture čitanja jer su utvrđeni „pad interesa za knjigu i čitanje, promijenjeni načini čitanja u digitalnom okruženju i nedostatna kompetencija pismenosti za život od svakog društva“ (MK, MZO, 2017: 4). Jedan od središnjih strateških ciljeva jest razvoj čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje. Strategija predviđa osmišljavanje i provođenje različitih aktivnosti i programa u odgojno-obrazovnom okruženju uporabom prikladnih nastavnih i odgojno-obrazovnih metoda i sadržaja i dorađivanju predmetnih kurikula (MK, MZO, 2017). Učinkovit društveni okvir za podršku čitanju pretpostavlja postojanje sustava za distribuciju informacija pa je u okviru strategije kreiran i internetski portal „Godina čitanja 2021.“ (2021) kao središnje mjesto za objavu informacija „o čitanju i programima poticanja čitanja, različitim čitalačkim praksama, istraživanjima čitanja, primjerima dobre prakse i provedbi Strategije“ (MK, MZO, 2017: 30). S druge strane primjeri dobre prakse zabilježeni su kako u medijima tako i u znanstvenim radovima. Za ilustraciju izdvajamo tek neke od inicijativa toga karaktera namijenjene srednjoškolskim učenicima: projekte „Lektira na mreži“ (2021) i „Mreža čitanja“ (2023) u organizaciji Hrvatske mreže školskih knjižničara, „Kroz knjižnicu do mature“ za učenike srednjih škola iz učeničkih domova (Fištrek, 2018) te aktivnosti u suradnji s roditeljima učenika radi poticanja čitanja kod kuće tijekom pandemije (Benko, 2021).

Na temelju navedene strategije Vlada RH krajem je prosinca 2020. godine podržala prijedlog Ministarstva kulture i medija te je 2021. godina proglašena Godinom čitanja (MZO, 2021). Na to su reagirali knjižničari iz narodnih, gradskih i školskih knjižnica diljem Hrvatske realiziravši različite aktivnosti koje su najavljivali i o kojima su izvještavali objavljivanjem prigodnih i tematskih medijskih sadržaja na mrežnim stranicama škola. Dokument *Godina čitanja u školskim knjižnicama* (Pršo, Stančić i Granić, 2022) donosi sveobuhvatno izvješće o ostvarenim aktivnostima u školskim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i potvrđuje kako su mrežne stranice škola bile informativno središte u obilježavanju Godine čitanja. Zbog velikog broja objava, a s ciljem arhiviranja mnogobrojnih aktivnosti koje su proveli školski knjižničari, izrađena je i mrežna stranica *Školske knjižnice u godini čitanja*, na kojoj su od 9. 3. 2021. do 3. 1. 2022. zabilježene 234 objave (ibid.: 5).

2.3. Dosadašnja istraživanja

Znanstveno se proučavanje tema vezanih za srednjoškolsko knjižničarstvo u Hrvatskoj može opisati kao deficitarno jer je registriran malen broj znanstvenih radova koji tematski obrađuju knjižnice, školske knjižničare i srednje škole, poticanje čitanja i čitalačku pismenost, što se u načelu proučava u kontekstu rada narodnih knjižnica, te medijski sadržaj mrežnih stranica škola. Slična su inozemna istraživanja također rijetka. Rezultati pronađenih članaka pokazuju neiskorištenost potencijala mrežnih stranica školskih knjižnica.

Rendulić (2020) istražuje koriste li se školske knjižnice osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj mogućnostima koje im nudi upotreba mrežnih stranica, pri čemu je analizirala njihov dizajn i upotrebljivost za djecu i mlade. Autorica ističe da su mrežne stranice školskih knjižnica u Hrvatskoj dio mrežnog mjesta škole ili ne postoje, a postoje li, sadrže tek osnovne informacije poput kontakta, premda su dio identiteta školskih knjižnica, a sadržajima koji se objavljuju podrška školskome i knjižničnom kurikulumu, kao i drugim edukativnim aktivnostima, (ibid.). Nadalje ni mrežne stranice dječjih knjižnica u Hrvatskoj koje sadrže mrežne sadržaje i mrežne usluge za djecu te nisu upotrijebljene u dovoljnoj mjeri kako bi informirale, educirale i pružile podršku za učenje: pritom je uloga knjižničara važna jer uporabom mrežnih stranica knjižničari mogu kreirati „virtualni prostor i osigurati kvalitetan, koristan i zanimljiv sadržaj koji je primjeren djeci“ (Pavičić i Vrana, 2019: 112).

Hill, Tucker i Hannon (2010) kvalitativnom analizom sadržaja mrežnih stranica nastojali su utvrditi vrijednost uporabe mrežnih stranica srednjih škola kao obrazovnoga alata za podučavanje učenika o tjelesnim aktivnostima i zdravlju. Rezultati su pokazali kako je tek polovica mrežnih stranica škola redovito ažurirana i aktivna, što upućuje na nedovoljno korištenje tog alata za obrazovanje učenika unatoč njegovu velikome potencijalu za promicanje određenih tema i podučavanje učenika.

3. Istraživanje

3.1. Svrha istraživanja

Ovim se istraživanjem želi ukazati na prazninu u znanstvenom proučavanju srednjoškolskoga knjižničarstva u Hrvatskoj te upozoriti na nezamjenjivu ulogu školskih knjižničara u poticanju čitanja i razvoju čitalačke pismenosti učenika korištenjem mrežnih stranica škola. Svrha je istraživanja, između ostalog, potaknuti stručne suradnike knjižničare i druge znanstvenike na kreiranje i provedbu sličnih ili eventualno opsežnijih istraživanja, a stručne suradnike knjižničare u srednjim školama na aktivnije korištenje tim informacijsko-komunikacijskim alatom u njihovu budućem radu.

3.2. Cilj, zadaci i istraživačka pitanja

Cilj ovoga istraživanja bio je istražiti način na koji se objavljenim medijskim sadržajima, tekstovima koje potpisuju knjižničari i fotografijama na mrežnim stranicama srednjih škola Istarske, Osječko-baranjske i Splitsko-dalmatinske županije povodom obilježavanja manifestacije Godina čitanja 2021. godine poticalo čitanje i razvijala čitalačka pismenost. Zadaci su stoga bili pronalaženje tih sadržaja te analiza i interpretacija oblika i metoda kojima su se knjižničari koristili u popularizaciji čitanja i čitalačkih kompetencija. Kako bi se to postiglo, postavljena su tri istraživačka pitanja:

IP1 – Kojoj vrsti pripadaju pojedini objavljeni tekstovi?

IP2 – Kojim se aktivnostima u objavljenim tekstovima potiče čitanje i razvija čitalačka pismenost?

IP3 – Kako su knjižničari koristili fotografije za poticanje čitanja i razvoj čitalačke pismenosti?

3.3. Metoda istraživanja

Mrežne se stranice sastoje od medijskoga sadržaja koji se brzo i lako pronalazi i pretražuje i često služe kao izvor za kvalitativno analiziranje sadržaja (Neuendorf, 2012), sve popularniju istraživačku metodu i u knjižničnim i u informacijskim istraživanjima (White and Marsh, 2006). Premda se kvalitativnom analizom medijskih sadržaja objavljenih na mrežnim stranicama obrazovnih ustanova u kontekstu srednjoškolskoga knjižničarstva može doći do vrijednih podataka, riječ je o podzastupljenoj znanstveno-istraživačkoj temi i metodi. Potvrđuje to lista od tek triju radova objavljenih na hrvatskome i engleskome jeziku u sedmogodišnjemu razdoblju (2017. – 2023.), pri čemu je početnom godinom određena 2017. kada je objavljena *Nacionalna strategija* (MK, MZO, 2017). Pretraga je provedena prema ključnim riječima *kvalitativna analiza sadržaja, medijski sadržaj, mrežna stranica škole, školski knjižničar, srednja škola, edukativni tekst, učenik, čitanje te čitalačka pismenost* i njihovim kombinacijama. Njom su obuhvaćene jedna međunarodna baza podataka A1 kategorije, Taylor and Francis, jedan internetski pretraživač znanstvene literature Google znalac / Google Scholar, središnja baza znanstveno-stručnih podataka u Hrvatskoj, Hrčak – Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa te jedna međunarodna profesionalna mreža znanstvenika, ResearchGate.

Općenito, analiza je sadržaja dubinska analiza koja od istraživača zahtijeva sposobnost opažanja (Leburić i Nekić, 2001). Najčešće je dvojaka jer se uz kvantitativni sustavni proces objektivnoga prebrojavanja i bilježenja nerijetko koristi i kvalitativna ili interpretativna analiza sadržaja (Macnamara, 2005, navedeno prema Neuman, 1997). U ovome slučaju u utvrđivanje svojstava poruke komunikacije u tim sadržajima (Berelson, 1952) pošlo se od interpretativne paradigme

(Leburić i Nekić, 2001) pa je istraživački postupak proveden u četirima fazama: susret s tekstom, identifikacija i izdvajanje teme, grupiranje tema i strukturiranje analize stavljanjem tema u odnos i veze radi dekodiranja te izrada tablica tema s naslovima objavljenih članaka prema kodovima (Vilig, 2016). Istraživale su se i količina i vrsta pojedinih zapisa i fotografija te najpopularnije aktivnosti kojima se populariziraju čitanje i čitalačka pismenost. Jedinica registriranja bio je medijski sadržaj objavljen na mrežnim stranicama srednjih škola, podstranicama knjižnica tijekom Godine čitanja 2021. godine, a jedinica analize bio je zapis na temu obilježavanja Godina čitanja definiran kao medijski sadržaj koji se sastoji od teksta čiji su autori srednjoškolski knjižničari i najmanje jedne fotografije.

3.4. Instrument analize

Zapisi su preuzeti postupkom snimanja zaslona i arhivirani, potom kategorizirani i sistematizirani prema kodnoj matrici (vidi tablicu 1) te interpretirani.

Tablica 1. Kodna matrica za analizu zapisa sa školskih mrežnih stranica

Broj kategorije	Kategorija analize	Opis kategorije (omeđenje)	Kod
1.	Vrsta teksta i autor	Članak Vijest Promotivni tekst Moto (krilatica) Pozivnica	Č V Pt M P
2.	Aktivnosti	Promocija knjige Promocija autora knjige Promocija književne vrste Nagrađeni sudionici natjecanja, kviza i sl. aktivnosti Natječaj Izložba Kviz Pisanje poezije Pisanje proze	Pk Ak Kvk Nag N I K Pj Pr
3.	Fotografija i autor	Sudionici aktivnosti: mentori Sudionici aktivnosti: učenici Knjiga Zahvalnica Prostor: knjižnica Prostor: učionica Prostor: škola Prostor: priroda Dokumentaristička Umjetnička Ilustrativna Autor fotografije	Fm Fu FK FZ FKŽ PU PŠ PP FD FU FI AF

Tekst je primarno analiziran s obzirom na vrstu, a izdvojenim je naslovima dobiven detaljniji uvid u tematske korpuse obuhvaćene tom manifestacijom. Vijestima su označeni informativni tekstovi na temelju tradicionalnoga pojma vijesti i izvještaja koji odgovaraju na ključna pitanja (5W+H). Članci su shvaćeni kao edukativni tekstovi u kojima se detaljnije obrađuje pojedina tema. Tekstovi promotivnih obilježja promoviraju Godinu čitanja svim učenicima i djelatnicima srednjih škola na nacionalnoj razini kako bi „u svijesti čitatelja stvorili pozitivnu sliku“ (Šegić, 2019: 104) o vrijednosti čitanja i važnosti stjecanja čitalačkih kompetencija. Iz tekstova su također izdvajane pojedine aktivnosti koje su knjižničari organizirali i proveli tijekom Godine čitanja, a riječ je o uobičajenim aktivnostima poticanja čitanja propisanim u *Nacionalnoj strategiji* (MK, MZO, 2017). Budući da doprinose tumačenju tekstualnoga dijela medijskoga sadržaja (Macnamara, 2005), analizirane su i fotografije objavljene uz tekstove prema trima modalitetima za razumijevanje slike: tehnološkom (analogno/digitalno), kompozicijskom (organizacija elemenata: dokumentaristički/umjetnički/ilustrativni) i društvenom (ekonomski, društveni i politički odnosi/institucije i prakse vizure i upotrebe slike) (Rose, 2002).

3.5. Uzorak istraživanja

Budući da u okviru ovoga istraživanja nije bilo moguće analizirati mrežne stranice svih srednjih škola u Republici Hrvatskoj, njih 439 (Statistička izvješća, 2021), odabrane su sve s područja triju županija – Istarske, Osječko-baranjske i Splitsko-dalmatinske, kako bi, s obzirom na svoj teritorijalni smještaj, predstavljale različite dijelove Hrvatske i time uzorak učinile što reprezentativnijim. Ipak rezultati dobiveni ovim istraživanjem ne mogu se tumačiti na nacionalnoj razini, što je ujedno i glavno ograničenje ovoga rada. U analizu se odabranoga uzorka krenulo pregledavanjem sadržaja mrežnih stranica navedenih škola (N = 110), objavljenoga od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine, a traženi medijski sadržaj (95 zapisa) pronađen je na njih tek 34.

3.6. Rezultati istraživanja

S obzirom na velik broj pronađenih zapisa i prirodu podataka, rezultati provedene analize u najvećoj mjeri prikazani narativno i to s obzirom na istraživačka pitanja.

3.6.1. Vrste tekstova i tematski korpusi – IP1

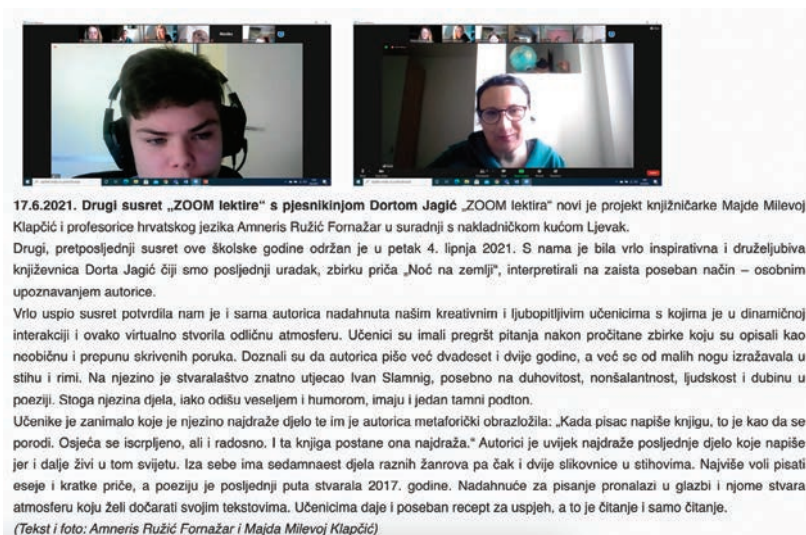
Za potrebe odgovora na prvo istraživačko pitanje popisani su svi naslovi registriranih tekstova objavljenih na mrežnim stranicama knjižnica (vijest, članak, promotivni tekst, pozivnica i moto) kojima su srednjoškolski knjižničari poticali čitanje i čitalačku pismenost srednjoškolaca tijekom Godine čitanja te je utvrđena njihova vrsta i zastupljenost (vidi tablicu 2).

Tablica 2. Raspodjela vrste objavljenih tekstova na školskim mrežnim stranicama prema županijama

Vrsta teksta	Županija			Ukupno
	Splitsko-dalmatinska	Osječko-baranjska	Istarska	
vijest	18	17	11	46
članak	3	1	6	10
promotivni tekst	17	6	1	24
pozivnica	1	7	3	11
moto <i>Godine čitanja 2021.</i>	2	1	1	4
Ukupno	41	32	22	95

Vijesti

Objavljene su vijesti na mrežnim stranicama knjižnica u Istarskoj županiji naslovljene: „Godina čitanja na virtualnoj knjižnici“ i „Knjižnica za Dantea“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola), „Noć knjige 23. travnja 2021.“ (Ekonomska škola Pula), „Održana regionalna razina natjecanja Mreža čitanja“ (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin), „Mreža čitanja – online kviz“ (Srednja škola Mate Balote Poreč), „Mreža čitanja, regionalna razina“, „Marija Kovačević i Matea Radolović najbolje od najboljih i u finalu projekta Lektira na mreži“, „Još jedno finale učenika Srednje škole Zvane Črnje u projektu Lektira na mreži“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj), „Drugi susret 'ZOOM lektire' s pjesnikinjom Dortmund Jagić“ i „Izložba 'Poezija u pokretu'“ (Srednja škola Mate Blažine Labin).

Slika 1. Primjer objave – članak s mrežne stranice srednje škole u Istarskoj županiji

U Osječko-baranjskoj županiji objavljeni su naslovi vijesti „Godina čitanja – 2021. proglašena Godinom čitanja u Republici Hrvatskoj“ (III. gimnazija Osijek), „Noć knjige – ljekovita moć knjige“ (Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek), „Kako smo stvarali Mrežu čitanja“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), „Predstavljanje brošure i projekta“ i „Noć knjige – vrt ili oaza mira i ljekovita moć pisane riječi“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo), „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“, „Proglašena pobjednica nagradnog natječaja 'Knjige su ljekovite'“, „Znam i ja ponešto o književnim djelima“ (Srednja škola Donji Miholjac), „Godina čitanja“, „Obilježili smo Noć knjige“ (Srednja škola Valpovo), „Noć knjige 2021“ (Strojarska škola Osijek), „Skype Book“ i „Čitamo mi u školi svi“, „Bajke Hansa Christiana Andersena“, „Slikovnica Bajke Hansa Christiana Andersena“, „Kreativnost u slici i riječi“ i „Međunarodni dan sestinstva u školskoj knjižnici 12. svibnja 2021.“ (Medicinska škola Osijek).

Znam i ja ponešto o književnim djelima

Školska je knjižnica povodom Godine čitanja osmislila nagradni kviz za učenike pod nazivom „Znam i ja ponešto o književnim djelima“. Pobjednica je ovog kviza Lucija Pavošević, učenica završenog 4. razreda opće gimnazije. Više je učenika točno odgovorilo na sva pitanja u kvizu, ali je Lucija odgovorila u najkraćem vremenu te za nagradu osvojila knjigu i čokoladu.

4. 6. 2021.

Ivana Azenić

Slika 2. Primjer objave – vijest s mrežnih stranica srednje škole u Osječko-baranjskoj županiji

Splitsko-dalmatinska županija također ima veći broj objavljenih vijesti čiji su naslovi „Noć knjige“ (III. gimnazija Split), „Svjetski dan knjige – Noć knjige“ (Srednja škola „Braća Radić“ Kaštel Štafilić), „Noć knjige 2021. – Ljekovita moć knjige!“ „Lektira na mreži – faza II.“ „Kaligram“, „Projekt 'Lektira na mreži'“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac), „Noć knjige u Tehničkoj i industrijskoj školi Ruđera Boškovića u Sinju“ (Tehnička i industrijska škola Ruđera Boškovića Sinj), „Godina čitanja i na španjolskom jeziku“, „Dan darivanja knjigom 14. 2. 2021.“ „Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj, tuđe srce obraduj“ i „Kućica za knjige' Dječjeg vrtića Trogir“ (Srednja škola Ivana Lucića Trogir), „Mreža čitanja: regionalno natjecanje“ i „Mreža čitanja 2020./2021. – državna razina“ (Obrtnička škola Split), „Nacionalna razina kviza znanja i kreativnosti u projektu 'Mreža čitanja' 2020./2021.“ i „Čitanjem do zvijezda“ (Srednja škola „Braće Supetar), „Projekt straničnika ili bookmarkera“, „Noć knjige 23. 4. 2021.“ (Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića Makarska), „Najčitačice generacije 2020./2021.“ (Zdravstvena škola Split), „To je jezik roda moga! – uz obljetnicu rođenja Petra Preradovića“ i „Kvizorama“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj).

Članci

Na mrežnim stranicama knjižnica Istarske županije pronađeni su članci „Leksem, leksik, leksikografija“ (prilog kurikulumu Hrvatskog jezika – prvi razredi), „*Čitajte da rastete*“, „Baudelaire i Ujević – dvojica pjesnika, jedna poetika?“ i „700 godina od smrti vrhovnog pjesnika“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola) te „Projektom ‘ZOOM lektira’ obilježena ‘Noć knjige’“ i „Odličan nastup profesorica Srednje škole Mate Blažine Labin na 2. festivalu ‘Zeleni festival – Karlovačka zelena priča’“ (Srednja škole Mate Blažine Labin).

U Osječko-baranjskoj županiji objavljen je tek jedan članak naslova „Instant lječilište u Noći knjige“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), a u Splitsko-dalmatinskoj županiji tri članka – „Predstavljanje romana Između“ (II. gimnazija Split), „Novi naslovi u knjižnici“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj) i „Gostovanje pjesnikinje Marije Vladimir“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac).

Promotivni tekstovi

Istarska županija na mrežnim stranicama srednjih škola ima jedan objavljen tekst kojim se promovira „Godina čitanja 2021.: Godina čitanja“ (Ekonomska škola Pula). Osječko-baranjska županija ima sljedeće promotivne tekstove: „Kako smo stvarali Mrežu čitanja“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), „Prihvatite izazove“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo), „*Čitajmo žene!*“ i „Mjesec hrvatskoga jezika“, „Vrijedna donacija knjiga u Godini čitanja“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice), „Međunarodni dan čitanja naglas“ (Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku). Najviše je promotivnih tekstova u Splitsko-dalmatinskoj županiji: „Noć knjige 2021.“, „Dan hrvatske knjige u znaku 500. obljetnice tiskanja Judite“, „*Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda!* – uz 96. obljetnicu smrti Antuna Branka Šimića“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj), „2021. godina – Godina čitanja u Hrvatskoj“ (III. gimnazija Split), „*Želiš znati? Želiš osjećati? Čitaj!*“ (IV. gimnazija Split), „2021. godina proglašena Godinom čitanja u Hrvatskoj“, „Godina Marka Marulića“ (Srednja škola „Braća Radić“ Kaštel Štafilić), „Godina čitanja 2021.“ (Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića Makarska), „2021. – Godina čitanja“, „Prenesimo dar čitanja svima!“, „Dan hrvatske knjige“ (Srednja škola Ivana Lucića Trogir), „Godina čitanja 2021.“, „Splitski strojarski rječnik“, „Novi naslovi u školskoj knjižnici“ (Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split), „Razgovori sa zrcalom – psihologija samopouzdanja“, „Preporuke za ljetno štivo“ (Turističko-ugostiteljska škola Split) i „Citati hrvatskih pisaca - virtualna izložba“ (Zdravstvena škola Split).

Želiš znati? Želiš osjećati? Čitaj!

"Zašto je čitanje važno? Čitanje nam omogućuje bolje razumijevanje međuljudske komunikacije i rješavanje konflikata kao i potpunije shvaćanje onoga što nam u životu pomaže ili se pokazuje kao prijetnja. Ono pospješuje i doprinosi emotivnoj inteligenciji i toleranciji, razvoju samosvijesti i samopouzdanja te oblikuje vrijednosti koje imaju dugoročni učinak na kvalitetu života pojedinca, a time i društva u cijelosti.

Godina čitanja posvećena je širenju poruke „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi“ u namjeri da tijekom 2021. godine cijela Hrvatska čita zajedno."

Više o projektu: <https://citaj.hr/>

**GODINA
ČITANJA
2021**

NACIONALNA STRATEGIJA POTICANJA ČITANJA

:: opširnije ::

objavio: Karolina Viđak datum: 24. 8. 2021. 11:16

Slika 3. Primjer objave – promotivni tekst objavljen na mrežnim stranicama srednje škole u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Pozivnice

Knjižničari su na mrežnim stranicama knjižnica u Istarskoj županiji objavili pozivnice pod naslovima „Iskrenost i akademski integritet“, „Autorsko pravo“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola) i „Lektira na mreži, trebamo vaš glas“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj). U Osječko-baranjskoj županiji pozivnice su: „Lektira i strip“, „Noć knjige“ (Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku), „Književni izazov“ (Srednja škola Valpovo), „Noć knjige 2021.“, „Knjige koje liječe“ (Medicinska škola Osijek), „2021. Godina čitanja i čitateljskih izazova“ (Srednjoškolski đački dom Osijek), „Godina čitanja 2021.“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice) i „Virtualna izložba 'Stare knjige'“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo). „Dva kviza povodom

„Noći knjige“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj) naslov je jedine pozivnice objavljene na mrežnim stranicama u srednjim školama u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Moto

„Godina čitanja 2021.“ (Gimnazija Pula), „2021. Godina čitanja i čitateljskih izazova“ (II. gimnazija Osijek; Ugostiteljsko-turistička škola Osijek), „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi!“ i „Čitati se mora i zato čitajmo da ne ostanemo bez riječi!“ (Srednja škola Ivana Lucića Trogir), koristili su se kao krilatice tijekom obilježavanja manifestacije Godina čitanja.

3.6.2. Aktivnosti kojima se potiče čitanje i razvija čitalačka pismenost – IP2

Odgovor na drugo istraživačko pitanje rezultirao je popisom aktivnosti kojima su tijekom obilježavanja Godine čitanja srednjoškolski knjižničari poticali čitanje učenika srednjih škola u trima promatranim županijama (vidi tablicu 3). Riječ je o aktivnostima koje su knjižničari organizirali i realizirali samostalno ili u suradnji s kolegama iz škole ili zajednice tako što su ih prethodno najavili i/ili potom o njima izvijestili na mrežnim stranicama škole.

Tablica 3. Raspodjela vrste aktivnosti zabilježenih u tekstovima objavljenima na školskim mrežnim stranicama prema županijama u organizaciji knjižničara

Vrsta aktivnosti	Županija			Ukupno
	Splitsko-dalmatinska	Osječko-baranjska	Istarska	
promocija knjige	12	19	26	57
promocija autora/književnika	9	10	4	23
promocija književnih vrsta	4	5	5	14
kviz	6	1	6	13
nagrađeni učenici	4	2	4	10
natječaji	0	6	2	8
izložbe	0	2	1	3
literarni i kreativni radovi učenika	1	2	3	6
Ukupno	36	47	51	134

Promocije knjiga, autora knjiga/književnika i književne vrste

U Istarskoj županiji tek dva teksta promoviraju knjige – „Noć knjige 23. travnja 2021.“ (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin) i „Noć knjige 2021.: Ljekovita moć knjige“ (Ekonomski škola Pula).

Najviše je objavljenih tekstova u kojima se čita o promociji knjiga u Osječko-baranjskoj županiji: „Noć knjige – Ljekovita moć knjige“ (Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek), „Instant lječilište u Noći knjige“, „Kako smo stvarali

Mrežu čitanja“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“, „Proglašena pobjednica nagradnog natječaja ‘Knjige su ljekovite’“ (Srednja škola Donji Miholjac), „Književni izazov“, „Obilježili smo Noć knjige“ (Srednja škola Valpovo), „Noć knjige 2021.“ (Strojarska škola Osijek), „Noć knjige 2021.“, „Knjige koje liječe“, „Bajke Hansa Christiana Andersena“, „Slikovnica Bajke Hansa Christiana Andersena“, „Kreativnost u slici i riječi“, „Međunarodni dan sestinstva u školskoj knjižnici 12. svibnja 2021.“ (Medicinska škola Osijek), „*Čitajmo žene!*“ i „Mjesec hrvatskoga jezika“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice), „Predstavljanje brošure i projekta“, „Prihvatite izazove“, „Virtualna izložba ‘Stare knjige’“, „Noć knjige – vrt ili oaza mira i ljekovita moć pisane riječi“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo).

Promocija je knjiga također vrlo popularna u Splitsko-dalmatinskoj županiji, o čemu se čita u tekstovima na mrežnim stranicama škola koji su naslovljeni „Predstavljanje romana ‘Između’“ (II. gimnazija Split), „Noć knjige“ (III. gimnazija Split), „Dva kviza povodom Noći knjige“, „Dan hrvatske knjige u znaku 500. obljetnice tiskanja Judite“, „Novi naslovi u knjižnici“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj), „*Čitanjem do zvijezda*“ (Srednja škola „Brač“ Supetar), „Gostovanje pjesnikinje Marije Vladimir“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac), „Splitski strojarski rječnik“ (Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split), „Razgovori sa zrealom – psihologija samopouzdanja“ i „Preporuke za ljetno štivo“ (Turističko-ugostiteljska škola Split), „*Čitati se mora i zato čitajmo da ne ostanemo bez riječi!*“, „Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj, tuđe srce obraduj“ i „Kućica za knjige ‘Dječjeg vrtića Trogir’“ (Srednja škola Ivana Lucića Trogir).

Talijanska škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola na mrežnoj stranici ima četiri objavljena teksta kojima se promoviraju poznati književnici, a naslovi su „Godina čitanja na virtualnoj knjižnici“, „Knjižnica za Dantea“, „Baudelaire i Ujević – dvojica pjesnika, jedna poetika?!“, „700 godina od smrti vrhovnog pjesnika“ i jedan tekst naslova „Drugi susret ‘ZOOM lektire’ s pjesnikinjom Dortom Jagić“ na mrežnoj stranici Srednje škola Mate Blažine Labin.

Osječko-baranjska županija broji deset objava takvih tekstova na mrežnim stranicama škola: „Instant lječilište u Noći knjige“ i „Kako smo stvarali Mrežu čitanja“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), „Prihvatite izazove“ i „Noć knjige – vrt ili oaza mira i ljekovita moć pisane riječi“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo), „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“ i „Proglašena pobjednica nagradnog natječaja ‘Knjige su ljekovite’“ (Srednja škola Donji Miholjac), „Noć knjige 2021.“ (Strojarska škola Osijek), „Bajke Hansa Christiana Andersena“ i „Slikovnica Bajke Hansa Christiana Andersena“ (Medicinska škola Osijek), „*Čitajmo žene!*“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice).

Književnici su promovirani i u osam objavljenih tekstova na mrežnim stranicama srednjih škola u Splitsko-dalmatinskoj županiji: „Predstavljanje romana 'Između'“ (II. gimnazija Split), „Noć knjige“ (III. gimnazija Split), „Gostovanje pjesnikinje Marije Vladimir“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac), „Splitski strojarski rječnik“ (Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split), „Razgovori sa zrcalom – psihologija samopouzdanja“ (Turističko-ugostiteljska škola Split), „Dva kviza povodom Noći knjige“, „Čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda! – uz 96. obljetnicu smrti Antuna Branka Šimića“, „'To je jezik roda moga!' – uz obljetnicu rođenja Petra Preradovića“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj).

Promocija književnih vrsta na mrežnim stranicama škola podjednako je zastupljena u Istarskoj (5) i Osječko-baranjskoj (5) županiji te s četiri teksta u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U Istarskoj županiji objavljeni su naslovi „*Čitajte da rastete*“, „Baudelaire i Ujević – dvojica pjesnika, jedna poetika?!“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola), „Projektom 'ZOOM lektira' obilježena 'Noć knjige'“ (Srednja škola Mate Blažine Labin), „Održana regionalna razina natjecanja Mreža čitanja“ (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin), „Marija Kovačević i Matea Radolović najbolje od najboljih i u finalu projekta 'Lektira na mreži'“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj), u Osječko-baranjskoj županiji „Prihvatite izazove“ (Srednja strukovna škola Antuna Horvata Đakovo), „Obilježili smo Noć knjige“ (Srednja škola Valpovo), „Noć knjige 2021.“ (Strojarska škola Osijek), „Bajke Hansa Christiana Andersena“ i „Slikovnica Bajke Hansa Christiana Andersena“ (Medicinska škola Osijek) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji „Svjetski dan knjige – Noć knjige“ (Srednja škola „Brača Radić“ Kaštel Štafilić), „Noć knjige 2021. – Ljekovita moć knjige!“ i „Projekt 'Lektira na mreži'“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac) i „Splitski strojarski rječnik“ (Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split).

Kviz

Tekstovi u kojima se opisuju kvizovi za učenike na mrežnim stranicama knjižnica u Istarskoj županiji naslovljeni su „Iskrenost i akademski integritet“ te „Autorsko pravo“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola), „Održana regionalna razina natjecanja Mreža čitanja“ (Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile Pazin), „Mreža čitanja – online kviz“ (Srednja škola Mate Balote Poreč) i dva teksta sličnoga naslova, „Mreža čitanja“ i „Mreža čitanja, regionalna razina“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj). Samo je jedan tekst o realiziranome kvizu u Osječko-baranjskoj županiji, naslovljen „Znam i ja ponešto o književnim djelima“ (Srednja škola Donji Miholjac), a u Splitsko-dalmatinskoj je županiji pet naslova: „Kvizorama: Dva kviza povodom Noći knjige“ (Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj), „Mreža čitanja: regionalno natjecanje“ i „Mreža čitanja 2020./2021. – državna razina“ (Obrtnička škola Split), „Nacionalna razina kviza

znanja i kreativnosti u projektu 'Mreža čitanja' 2020./2021.' i „Čitanjem do zvi-
jezda“ (Srednja škola „Brač“ Supetar).

Nagrađeni učenici kao uspješni natjecatelji

Objavljeni su tekstovi o provedenim natjecanjima, kvizovima i natječajima u kojima se navode učenici kao najuspješniji i najkreativniji u Istarskoj županiji „Mreža čitanja, regionalna razina“ i „Marija Kovačević i Matea Radolović najbolje od najboljih i u finalu projekta Lektira na mreži“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj), u Osječko-baranjskoj županiji „Kako smo stvarali Mrežu čitanja“ (Elektrotehnička i prometna škola Osijek), „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“, „Proglašena pobjednica nagradnog natječaja 'Knjige su ljekovite'“ i „Znam i ja ponešto o književnim djelima“ (Srednja škola Donji Miholjac) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji „Mreža čitanja: regionalno natjecanje“, „Mreža čitanja 2020./2021. – državna razina“ (Obrtnička škola Split), „Nacionalna razina kviza znanja i kreativnosti u projektu „Mreža čitanja 2020./2021.“ i „Čitanjem do zvi-
jezda“ (Srednja škola „Brač“ Supetar).

Literarni i kreativni radovi učenika

U trima županijama obuhvaćenim uzorkom registrirani su sljedeći naslovi tekstova o sudjelovanju učenika u pisanju literarnih radova i drugih oblika kreativnih radova. U Istarskoj županiji to su „Godina čitanja na virtualnoj knjižnici“, „Baudelaire i Ujević - dvojica pjesnika, jedna poetika?!“ (Talijanska srednja škola „Dante Alighieri“ Pula-Pola) i „Drugi susret 'ZOOM lektire' s pjesnikinjom Dortmund Jagić“ (Srednja škola Mate Blažine Labin), u Osječko-baranjskoj županiji „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“ (Srednja škola Donji Miholjac) i „Mjesec hrvatskoga jezika“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji „Lektira na mreži – faza II.“ (Srednja škola Tina Ujevića Vrgorac).

Natječaji

Knjižničari u srednjim školama analiziranih mrežnih stranica organizirali su sljedeće školske natječaje za učenike u povodu obilježavanja „Godine čitanja 2021.“ – „Marija Kovačević i Matea Radolović najbolje od najboljih i u finalu projekta Lektira na mreži“ i „Lektira na mreži, trebamo vaš glas“ (Srednja škola Zvane Črnje Rovinj), „Književni izazov“ i „Osmislite naslovnicu za vašu (sic!) najdražu knjigu“ (Srednja škola Valpovo), „Godina čitanja – poziv za foto natječaj Dječja knjižnica M2 s prijavnicom i plakatom“ (Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice), „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“ naslov je vijesti (Srednja škola Donji Miholjac) s objavljenim rezultatima provedenih natječaja „Moja recenzija najdražeg književnog djela“ i „Moj digitalni plakat izrađen na temelju najdražeg književnog djela“ s digitalnim plakatom i fotografijama nagra-

denih učenika i mentorice, profesorice i knjižničarke u školskoj knjižnici, kao i vijest „Znam i ja ponešto o književnim djelima“ s rezultatima kviza u Kahootu uz fotografije nagrađenih učenika s nastavnicom i komisijom. „Lektira i strip“ naslov je poziva upućenoga učenicima za izbor stripa „Hamlet“ izrađenoga u digitalnome alatu Make Beliefs Comix (Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku).

Izložbe

Knjižničari u srednjim školama pripremaju i organiziraju javne izložbe. Slijede zapisi o njima. To su Izložba „Poezija u pokretu“ (Srednja škola Mate Blažine Labin), „Virtualna izložba ‘Stare knjige’“ (Srednja škola Antuna Horvata Đakovo), „Predstavljanje brošure i projekta ‘Izrada uskrsnog kruha na tradicijski i suvremeni način’“ te „Bajke Hansa Christiana Andersena“ (Medicinska škola Osijek).

3.6.3 Poticanje čitanja fotografijom – IP3

Ukupno je u 95 zapisa objavljeno 225 fotografija (vidi tablicu 4), s time da broj fotografija uz pojedini tekst varira (1–10).

Tablica 4. Raspodjela broja fotografija prema vrsti teksta i županiji

Fotografije uz vrste teksta	Županija			Ukupno
	Splitsko-dalmatinska	Osječko-baranjska	Istarska	
vijest	48	76	36	160
članak	7	1	15	23
promotivni tekst	9	14	1	24
pozivnica	1	10	2	13
moto Godine čitanja 2021.	2	1	2	5
Ukupno	67	102	56	225

Dok su sve fotografije objavljene na mrežnim stranicama srednjih škola iz perspektive tehnološkoga modaliteta digitalne, analizom kompozicijskog modaliteta utvrđeno je najviše dokumentarističkih, potom ilustrativnih te umjetničkih fotografija, a društveni modalitet zabilježen je na nešto više od trećine fotografija (vidi tablicu 5).

Tablica 5. Raspodjela fotografija prema modalitetima

Modaliteti fotografija		Županija			Ukupno
		Splitsko-dalmatinska	Osječko-baranjska	Istarska	
tehnološki		67	102	56	225
kompozicijski	dokumentarističke	28	35	6	153
	ilustrativne	3	25	19	
	umjetničke	10	10	17	
društveni		23	27	22	72

Tehnološki modalitet fotografije

Sve su fotografije objavljene uz tekstove povodom obilježavanja Godine čitanja, prema tehnološkome modalitetu u digitalnome formatu s obzirom na to da su objavljene na pregledanim mrežnim stranicama knjižnica. Uključen je i mali broj kreativnih radova učenika koji su izrađeni ručno u fizičkome obliku na školskoj radionici poticanja čitanja (22) te prikazuju plakate, stripove, pisma i pjesme, a nisu izravno digitalizirani, već su fotografirani i objavljeni kao fotografija.

Kompozicijski modalitet fotografije

Ukupno su objavljena 23 teksta s dokumentarističkim fotografijama, a ilustrativne fotografije najčešće su plakati Godine čitanja objavljeni uz 20 tekstova, i to: u Istarskoj županiji (4 teksta), Osječko-baranjskoj županiji (10 tekstova) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (12 tekstova). Umjetničke su fotografije objavljene uz jedan tekst u Istarskoj i u Osječko-baranjskoj županiji, a uz tri teksta u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Društveni modalitet fotografije

Fotografije na kojima je prepoznatljiv i vidljiv prostor u kojemu su se učenici fotografirali s nastavnicima objavljene su uz ukupno 23 teksta. To su prostori knjižnice (12), učionice (4), prirode (4) i lokalne zajednice (3). Što se aktera na fotografijama tiče, na mrežnim su stranicama škola uz tekstove objavljene fotografije na kojima su prisutni mentori kao organizatori obilježavanja aktivnosti u Godini čitanja, i to u Istarskoj županiji (2), Osječko-baranjskoj županiji (16) te u Splitsko-dalmatinskoj županiji (5). Fotografije na kojima su učenici kao sudionici u aktivnostima objavljene su uz 23 teksta, od čega u Osječko-baranjskoj županiji (16), Splitsko-dalmatinskoj (5) i Istarskoj županiji (2). Tijekom obilježavanja Godine čitanja školski su knjižničari objavili ukupno 11 tekstova s fotografijama koje prikazuju knjige, od čega 8 u Osječko-baranjskoj županiji. Usto u Osječko-baranjskoj županiji registrirana su i dva teksta s fotografijama koje prikazuju učenike sa zahvalnicama za sudjelovanje u realiziranim aktivnostima.

Osim uz tekstove na mrežnoj stranici Srednje škole Mate Blažine Labin i uz tekst naslovljen „Pobjednici nagradnih natječaja povodom Godine čitanja“ na mrežnoj stranici Srednje škole Donji Miholjac u Osječko-baranjskoj županiji, autori fotografija ni u jednom drugom tekstu ni na jednoj drugoj fotografiji nisu navedeni.

3.7. Rasprava

Medijski sadržaj povezan s obilježavanjem središnje nacionalne manifestacije Godine čitanja za poticanje čitanja i razvoj čitalačke pismenosti pojavljuje se na tek 34 (od ukupno 110) srednjoškolske mrežne stranice u trima županijama

obuhvaćenima istraživačkim uzorkom, što čini samo 7 % ukupnoga broja mrežnih stranica svih škola u Hrvatskoj. Dakle jedinica registriranja pronađena je na tek 7 mrežnih stranica srednjih škola u Istarskoj županiji (od ukupno 23), na 13 (od ukupno 30) u Osječko-baranjskoj te na 14 mrežnih stranica (od ukupno 57 srednjih škola) u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Budući da je to tek nešto manje od trećine mrežnih stranica u ukupnome broju škola tih županija, i ovo istraživanje pokazuje da bi se one mogle koristiti u većoj mjeri za objavu različitih vrsta tekstova, fotografija, videa kojima diseminiraju realizirane aktivnosti u školskoj, lokalnoj, nacionalnoj i svjetskoj zajednici. Pritom, međutim, ne treba zaboraviti da je 2021. godina bila pandemijska, zbog čega škole nisu radile uobičajenim radnim vremenom. U tim izvanrednim okolnostima knjižničari nisu mogli planirati ni realizirati aktivnosti kao inače, pa rezultate dobivene ovim istraživanjem treba tako i tumačiti.

Analizom svih objavljenih zapisa (95) utvrđeno je kako su vrste tekstova u najvećemu broju vijesti (43) koje imaju informativnu vrijednost. Knjižničari su organizirali različite oblike kvizova i natječaja u koje su se učenici uključili, a rezultati njihova uspješnoga sudjelovanja objavljeni su s ciljem informiranja školske i lokalne zajednice. Uočen je nerazmjer između objavljenih članaka, tekstova s edukativnim karakterom (10) i promotivnih tekstova (21). Budući da su mnogi tekstovi miješani u strukturi, bilo je zahtjevno kategorizirati ih, posebno članke, pa su edukativnima određeni oni u kojima su, uz informativnu funkciju, makar u minimalnom obujmu sadržavali i objasnidbenu komponentu. Valja upozoriti i na deficit sugovornika koji bi opisom svojih iskustava i stavova srednjoškolce mogli dodatno potaknuti na čitanje i motivirati ih u razvoju čitalačkih kompetencija. Naime, ni u jednom tekstu nije zabilježena izjava stručnjaka, nastavnika, knjižničara, učenika ili drugih sugovornika, a posebno nijedan ne donosi intervju. Službeni moto Godine čitanja „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi“ nije prepoznat kao koristan alat za popularizaciju čitanja razvoja čitalačke pismenosti jer je pronađen u samo četirima tekstovima. Razlog tomu mogao bi se objasniti kontinuiranom i aktivnom uporabom svih promotivnih alata – mota, loga, postera i drugih vizualnih sredstava u obilježavanju te nacionalne manifestacije. Ključni tematski korpusi podijeljeni su u pet skupina: (1) promocije knjiga i susreti s književnicima s naglaskom na književne i čitateljske izazove, (2) obilježavanje obljetnica književnika (Dante Alighieri, H. C. Andersen, C. Baudelaire, Petar Preradović, Tin Ujević, Marko Marulić, A. B. Šimić i dr.) te prigodnih mjeseci i dana, (3) projekti poticanja čitanja s kreativnim radovima („Čitanjem do zvijezda“, „Mreža čitanja“, „Lektira na mreži“, „Skype book“ i „Exchange digital bookmarks – ISLM“), (4) nagradni natječaji u izradi kreativnih radova učenika i književni kvizovi te (5) prigodne izložbe.

Istaknute teme koje su inspirirale i motivirale knjižničare za organizaciju određenih aktivnosti jesu obilježavanje Mjeseca hrvatske knjige, Mjeseca hrvatskoga

jezika, Međunarodnoga dana dječje knjige, Dana darivanja knjiga, Noći knjige, potom obljetnice domaćih i stranih književnika, promocije knjiga za čitanje u slobodno vrijeme, prigodne izložbe te projekti poticanja čitanja „Mreža čitanja“, „Lektira na mreži“ i „Čitanjem do zvijezda“ s natjecateljskim obilježjima te prigodni školski nagradni natječaji pisanja proze, poezije, izrade kreativnih radova poput stripova, plakata, postera, straničnika i sl. Analizom objavljenih medijskih sadržaja (tekstova s fotografijom) na mrežnim stranicama škola utvrđeno je kako su tijekom obilježavanja Godine čitanja knjižničari inicirali različite aktivnosti poticanja čitanja, slične onima koje su s istim ciljem proveli brojni drugi školski knjižničari u Hrvatskoj (Pršo, Stančić i Granić, 2022), a i oni iz susjednih zemalja (Šuštar, 2022).

Rezultat analize provedene u ovome radu iz više razloga nije moguće usporediti s katalogom aktivnosti zabilježenih na mrežnoj stranici Školske knjižnice u Godini čitanja (2021). Prvo, istraživanje je započelo u 2020. godini, kada portal još nije bio izrađen, a premda je portal izrađen prije završetka istraživanja, na njemu nije bilo mnogo materijala pa ga se nije moglo uzeti kao referentno mjesto za prikupljanje/usporedbu podataka. Drugo, portal nije nastao kao rezultat pretraživanja podataka sa školskih mrežnih stranica, već donosi samo objave knjižničara koji su samoinicijativno slali sadržaj na objavu (Pršo, Stančić i Granić, 2022), pa ne pruža uvid u cjelovite podatke. Treće, naknadnim brzim pregledom portala nije moguće utvrditi aktivnosti srednjoškolskih knjižničara jer one nisu kategorizirane prema razini obrazovanja, vremenskome okviru i aktivnostima, a brojne se i ponavljaju jer su škole surađivale na pojedinim projektima. Najpopularnije su aktivnosti, pokazalo je ovo istraživanje, promocije knjiga, autora ili književnika te književnih vrsta, a zabilježene su u 94 teksta. Osim tekstova u kojima se izvještava o postavljanju i organiziranju izložbi u povodu obilježavanja Godine čitanja (3), najmanje je tekstova zabilježeno o aktivnostima u kojima su srednjoškolci glavni akteri, poput sudjelovanja u kvizu ili na natječaju, pripremi i postavljanju izložbi te pisanja literarnih i drugih oblika kreativnih radova učenika kojima su prikazali svoje razumijevanje sadržaja određene knjige (30) te o organiziranim susretima s književnicima (3).

Budući da je cilj aktivnosti poticanja čitanja i razvoja čitalačke pismenosti razvijanje učeničke kritičnosti, kreativnosti, bogatstva rječnika u svakodnevnoj komunikaciji, ali i kvalitete obrazovanja i cjeloživotnoga učenja (Martinović, Grgić i Kotromanović, 2019), bilo bi korisno osmisлити više aktivnosti kojima su učenici u središtu.

Objavljene su fotografije rezultat planiranih i organiziranih aktivnosti tijekom Godine čitanja kojima su knjižničari vizualno nadopunili tekstualni zapis na mrežnoj stranici. Fotografijama su bilježene realizirane aktivnosti na kojima su vidljivi sudionici, razlog okupljanja, prostor te koje na neki način predstavljaju vizualnu dokumentaciju kojom se potkrjepljuju objavljeni tekstualni medijski sadržaji. Nji-

ma je dodatno naglašen sadržaj teksta, što povećava vrijednost i promociju knjiga u kontekstu poticanja čitanja i razvoja čitalačke pismenosti. Dokumentarističke su fotografije bilješka održanih prigodnih događanja i dokaz su i potvrda realiziranih aktivnosti poput radionica, susreta s književnicima ili promocija knjiga kojima su nazočili učenici, nastavnici i gosti u školskoj knjižnici i otvorenome školskom prostoru. Fotografije ilustrativnog karaktera prikazuju učeničke kreativne radove poput stripova, plakata i crteža uz službene plakate Godine čitanja, a umjetničke su fotografije dokaz učeničkih kreativnih uradaka koji su nastali kao rezultat aktivnoga sudjelovanja u aktivnostima i projektima za poticanje čitanja.

Fotografije prikazuju sudionike i prostor u kojemu su realizirane aktivnosti, knjige, izložbe učeničkih radova u obliku stripova, izložbi, plakata i dr. Na fotografijama su prikazani učenici pojedinačno ili u skupinama tijekom održavanja radionica s mentorima i prilikom nagrađivanja uspješnih učenika koji su sudjelovali u različitim natjecateljskim aktivnostima i projektima. Prostori u kojima se realiziralo fotografiranje jesu školska knjižnica, učionice, predvorje škole, otvoreni školski prostor i prostori u lokalnoj zajednici. Sudionici koji su zabilježeni na fotografijama pojedinačno ili u skupinama jesu učenici, nastavnici, gosti, književnici i dr. Autorstvo objavljenih fotografija uz potpisane tekstove školskih knjižničara nije moguće utvrditi jer nedostaje ime i prezime autora fotografije, ono nije naznačeno na fotografiji, ispod ili iznad nje ili u tekstu, što otvara pitanje autorskih prava. Autori su fotografija najčešće organizatori aktivnosti ili učenici čiji se uraci potom digitalno obrade i pripreme za objavljivanje na školskoj mrežnoj stranici. Provedena analiza pokazuje da se u načelu uz vijesti najčešće objavljuju dokumentarističke fotografije koje svojim sadržajem ne doprinose mnogo popularizaciji čitanja kao što bi se to primjerice postiglo fotostripom, umjetničkim fotografijama, fotografijama učeničkih kreativnih radova i sl. Nedostaju zahtjevnije tekstualne forme poput intervjua, prikaza, osvrti i kritika književnih djela, polemika, eseja, blogova, kataloga knjiga i sl.

Premda su, uz analizirane medijske sadržaje (tekst i fotografije), knjižničari objavljivali i multimedijske sadržaje u obliku videozapisa, zvučnih zapisa i interaktivnih digitalnih sadržaja, koji nisu obuhvaćeni analizom ovoga istraživanja, što otvara priliku za neka nova, primijećena je niska razina mogućnosti interakcije korisnika sa sadržajima mrežnih stranica i njihovim autorima u obliku komentara i/ili ocjena objavljenih medijskih sadržaja smanjena. Pritom, međutim, treba uzeti u obzir i ograničene mogućnosti CMS-sustava za upravljanje mrežnim sadržajima kojim se služi većina srednjih škola.

Iako rezultati istraživanja ne predstavljaju prikaz stanja istraživanoga problema u cijeloj Hrvatskoj, na primjeru ove specifične teme mogu ukazati neke načine korištenja mrežnih stranica srednjih škola za potrebe rada knjižnica kao jedinstvenog komunikacijskog kanala u odgojno-obrazovnom procesu i interneta kao medija 21. stoljeća.

4. Zaključak

Hrvatski nacionalni akcijski plan promocije knjige i poticanja čitanja donesen je 2017. godine, kada je objavljen dokument *Nacionalna strategija za poticanje čitanja 2017. – 2022.* (MK, MZO, 2017), na temelju kojega je Vlada krajem 2020. godine proglasila 2021. godinu Godinom čitanja. Aktivno uključivanje srednjoškolskih knjižničara u obilježavanje te nacionalne manifestacije bilo je središnji motiv za istraživanje medijskoga sadržaja na tu temu.

Cilj je bio utvrditi kako su stručni suradnici knjižničari u srednjim školama poticali čitanje i razvijali čitalačku pismenost učenika objavljenim medijskim sadržajima, tekstovima s fotografijama na mrežnim stranicama srednjih škola u trima teritorijalno udaljenim županijama – Istarskoj, Osječko-baranjskoj i Split-sko-dalmatinskoj. Konkretno, utvrđena je vrsta tekstova te aktivnosti kojima su knjižničari poticali čitanje i razvoj čitalačke pismenosti te obilježja fotografija.

Školski knjižničari kao autori objavljenih tekstova najviše izvještavaju, pozivaju, opisuju aktivnosti promocije knjige i poticanja čitanja kroz realizirane aktivnosti. Središnji su tematski korpusi promocije knjiga i književnika, obilježavanje obljetnica književnika i prigodnih dana, projekti u svrhu poticanja čitanja, nagradni natječaji za učenike i prigodne izložbe.

Analiza sadržaja objavljenih tekstova pokazala je kako su najčešće realizirane školske radionice i projekti, promocije knjiga, književnika i književnih vrsta, literarni i kreativni radovi učenika, natječaji, nagrađivanje najuspješnijih učenika, kvizovi znanja i izložbe. Analizom objavljenih fotografija prema tehnološkom, kompozicijskom i društvenom modalitetu utvrđeno je kako su sve u digitalnome formatu, funkcija im je ponajprije dokumentarna s namjerom svjedočiti o nekome konkretnom događaju, a na njima se pojavljuju različiti akteri iz odgojno-obrazovnog sustava, sudionici događaja i gosti, i to najčešće u prostoru škole gdje se promovira knjiga i potiče čitanje različitim aktivnostima.

Može se zaključiti da, unatoč pandemijskoj godini, knjižničari nisu u potpunosti iskoristili mogućnosti koje pružaju srednjoškolske mrežne stranice za obilježavanje Godine čitanja pa se ovim istraživanjem ukazuje na potencijale mrežnih stranica i potrebu da se knjižničari i nastavnici dodatno educiraju i dodatno potaknu na redovitu i pravilnu uporabu mrežnih stranica kao korisnoga komunikacijskog kanala za promicanje čitanja i razvoj čitalačke pismenosti.

LITERATURA

- Antulov, Z. (2021). Poticanje čitanja kod studenata kao jedna od zadaća suvremenih visokoškolskih knjižnica. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 64, 2: 265–284. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno i na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/866/750>
- Artelt, C.; U. Schiefele; W. Schneider (2001). Predictors of reading literacy. *European Journal of Psychology of Education* 16: 363–383.
- Benko, A. (2021). Čitanje na daljinu u vrijeme epidemije. *Varaždinski učitelj* 4, 7: 198–203. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno i na: <https://hrcak.srce.hr/261452>
- Benkoč Sušnik, A. (2021). Uvođenje poboljšanja na području čitalačke pismenosti. *Varaždinski učitelj* 4, 7: 700–707. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno i na: <https://hrcak.srce.hr/264552>
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Glencoe, IL: The Free Press.
- Dictionary of Media Studies*. (2006). A & C Black Publishers Ltd.
- Faletar, S.; K. Golub; A. Sudarević (2003). Smjernice za izradu mrežnih stranica školskih knjižnica: Usporedba hrvatskih i stranih primjera. U: B. Šušnjić; Đ. Franko i T. De Canziani Jakšić (urednice). U: *XIV. Proljetna škola školskih knjižničara Republike Hrvatske – Crikvenica 2002. zbornik radova* (Str. 75–88). Rijeka: Ministarstvo prosvjete i športa Republike Hrvatske, Zavod za unapređivanje školstva, Prva sušačka hrvatska gimnazija u Rijeci. [citirano: 2021–10–24]. Dostupno na: <http://library.foi.hr/knjige/knjiga.aspx?C=1938&broj=1&stranica=00077>
- Fištrek, I. (2018). Kroz Gradsku knjižnicu do mature: Petogodišnjica projekta za srednjoškolce. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 61, 2: 419–436. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno i na: <https://doi.org/10.30754/vbh.61.2.701>
- Galić, S. (2012). Suvremeno školsko knjižničarstvo. *Život i škola* 68, 28: 207–217. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/95252>
- Hemmerechts, K.; O. Agirdag; D. Kavadias (2017). The relationship between parental literacy involvement, socio-economic status and reading literacy. *Educational Review* 69, 1: 85–101.
- Hill, G. M.; M. Tucker; J. Hannon (2010). An evaluation of secondary school physical education websites. *The Physical Educator* 67, 3: 114–127. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno na: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1040.1205&rep=rep1&type=pdf>
- IFLA-ine smjernice za školske knjižnice*. (2016). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
- Jurišić, J. (2007). Definiranje masovnih medija tisak i internet. U: M. J. Mataušić (ur.). *Komunikacijske znanosti – Znanstvene grane i nazivlje: Zbornik radova Znanstvenog kolokvija Hrvatski studiji*. (Str. 98–109). Zagreb: Hrvatski studiji.

- Koyuncu, İ.; T. Fırat (2020). Investigating reading literacy in PISA 2018 assessment. *International Electronic Journal of Elementary Education* 13, 2: 263–275.
- Kunczik, M.; A. Zipfel (2006). *Uvod u znanost o medijima i komunikologiju*. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert.
- Leburić, A.; N. Nekić (2001). Kvalitativni pristupi u medijskim istraživanjima. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru* 40, 17: 253–270.
- Lukačević, S.; K. Petr Balog; D. Radmilović (2021). Čitanje u doba „korone“: Čita- teljske navike građana Republike Hrvatske tijekom pandemije bolesti COVID-19. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 64, 2: 1–32. [citirano: 2022–07–14]. Dostupno na: <https://izdanja.hkdrustvo.hr/casopisi/vbh/article/view/905/740>
- Macnamara, J. (2005). Media content analysis: Its uses, benefits and best practice meth- odology. *Asia Pacific Public Relations Journal* 6, 1: 1–34. [citirano: 2021–10–02]. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/267387325_Media_Content_Analysis_Its_Uses_Benefits_and_Best_Practice_Methodology
- Martinović, I.; I. Grgić; E. Kotromanović (2019). Užitek u čitanju: Teme u literaturi za mlade objavljenoj u Hrvatskoj 2016. – 2019. godine. *Anafora* 6, 2: 287–328. doi. org/10.29162/ANAFORA.v6i2.1
- McQuail, D. (2005). *McQuail's mass communication theory*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Mesić Muharemi, N.; Z. Renić; J. Strija (2021). Školske knjižnice u virtualnom svijetu. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 64, 1: 303–317. <https://doi.org/10.30754/vbh.64.1.847>
- MK, MZO (2017). *Čitajmo da ne ostanemo bez riječi, Nacionalna strategija poticanja čitanja 2017/2022*. Zagreb: Ministarstvo kulture; Ministarstvo znanosti i obrazova- nja Republike Hrvatske. [citirano: 2021–07–15]. Dostupno na: https://min-kulture.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Nacionalna%20strategija%20poticanja%20%C4%8Ditanja_tekst.pdf
- MZO (2021). *2021. godina proglašena Godinom čitanja u Hrvatskoj*. Republika Hr- vatska Ministarstvo znanosti i obrazovanja. [citirano: 2021–07–15]. Dostupno na: <https://mzo.gov.hr/vijesti/2021-godina-proglasena-godinom-citanja-u-hrvatskoj/4117>
- Munjiza, E.; B. Skender. (2016). Razvijenost čitateljskih sposobnosti: Komparativna analiza 1985./86. i 2011/12. godine. *Život i škola* 62, 2: 239–253. [citirano: 2022– 07–12]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/263936>
- Neuendorf, K. A. (2012). *The content analysis guidebook*. Los Angeles etc.: Sage Pu- blication.
- Pavičić, J.; R. Vrana (2019). Online sadržaji i usluge namijenjeni djeci na internetskim stranicama dječjih knjižnica u Hrvatskoj. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 62, 1: 103– 127. [citirano: 2022–07–12]. <https://doi.org/10.30754/vbh.62.1.679>

- Pavin Banović, A.; M. Banek Zorica; H. Mesić (2022). Korištenje portala e-lectire među mladima srednjoškolske dobi. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 65, 3: 101–128. [citirano: 2023–02–04]. <https://doi.org/10.30754/vbh.65.3.1018>
- Pemmer Saetre, T.; G. Willars (2004). *IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za školske knjižnice*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.
- Peruško, Z. (ur.). (2011). *Uvod u medije*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk: Hrvatsko sociološko društvo.
- Pršo, D.; Stančić, D.; A. Granić (2022). *Godina čitanja 2021. u školskim knjižnicama: Skupno izvješće o provedenim aktivnostima stručnih suradnika knjižničara u Godini čitanja*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje. [citirano: 2023–02–24]. Dostupno na: <https://www.azoo.hr/app/uploads/2022/02/Godina-%C4%8Ditanja-u-%C5%A1kolskim-knji%C5%BEicama.pdf>
- Rendulić, A. (2020). Are Croatian school library websites appropriate for children and youth? *Život i škola* 66, 2: 63–70. [citirano: 2021–08–24]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/370435>
- Rintaningrum, R. (2019). Explaining the important contribution of reading literacy to the country's generations: Indonesian's perspectives. *Journal of Turkish Science Education* 11, 1: 3–23.
- Rose, G. (2002). *Visual methodologies: An Introduction to the interpretation of visual materials*. London etc.: Sage publications.
- Salatić, B. (2013). Mrežna stranica fakultetske knjižnice. *Knjižničarstvo* 17, 1: 99–110. [citirano: 2021–10–21]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/239719>
- Standard za školske knjižnice (2023). *Narodne novine* 61, 1024. [citirano: 2023–10–15]. Dostupno na: [/eli/sluzbeni/2023/61/1024](https://eli.sluzbeni/2023/61/1024)
- Šalamon-Cindori, B.; D. Živković (2018). Dva desetljeća Nacionalne i sveučilišne knjižnice na mreži. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 61, 1: 241–269. [citirano: 2023–02–04]. Dostupno na: <https://doi.org/10.30754/vbh.61.1.627>
- Šegić, T. (2019). Tata kupi mi auto und Nivea Milk weil es nichts Besseres für die Hautpflege gibt. *Filologija* 73: 103–116. [citirano: 2022–06–22]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/230916>
- Škrobica, V. (2008). Asertivnost kao važna komunikacijska vještina knjižničara u školskoj knjižnici. *Školski vjesnik* 57, 3/4: 391–403. [citirano: 2022–07–04]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/82632>
- Šuštar, K. (2022). Aktivnosti za poticanje čitanja u školskoj knjižnici. *Varaždinski učitelj* 5, 10: 272–281. [citirano: 2023–02–03]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/278959>
- Todd, R. J. (2008). Youth and their virtual networked worlds: Research findings and implications for school libraries. *School Libraries Worldwide* 14, 2: 19–34.

- Van der Weel, A.; A. Mangen (2022). Textual reading in digitised classrooms: Reflections on reading beyond the Internet. *International Journal of Educational Research* 115. [citirano: 2023–02–05]. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2022.102036>
- Vilig, K. (2016). *Kvalitativna istraživanja u psihologiji*. Beograd: Clío.
- White, M. D.; E. E. Marsh (2006). Content analysis: A Flexible methodology. *Library Trends* 55, 1: 22–45.
- Zovko, M. (2009). Školska knjižnica u novom tisućljeću. *Senjski zbornik* 36, 1: 43–50. [citirano: 2022–07–04]. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/57597>

Mrežna mjesta

- CARNet (2022). Dostupno na: <https://www.carnet.hr/o-carnet-u/>
- Godina čitanja 2021. (2021). Dostupno na: <https://citaj.hr/o-projektu/>
- Lektira na mreži. (2021). Dostupno na: <https://sites.google.com/view/lektira-na-mrezi?pli=1>
- Mreža čitanja. (2023). Dostupno na: <https://mrezacitanja.com.hr/>
- Statistička izvješća* (2021). Srednje škole i učenički domovi, kraj šk. g. 2019/2020. i početak šk. g. 2020./2021. [citirano: 2022–12–21]. Dostupno na: https://podaci.dzs.hr/media/vanpit2k/si-1686-srednje-%c5%a1kole-i-u%c4%8deni%c4%8dki-domovi_web.pdf
- Školske knjižnice u Godini čitanja (2021). Dostupno na: <https://sites.google.com/view/skolskek-u-godinicitanja/home>

Mrežna mjesta srednjih škola Istarske županije

- Ekonomska škola Pula. Dostupno na: <http://ss-ekonomska-pu.skole.hr/>
- Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin. Dostupno na: <https://www.gssjd.hr/>
- Gimnazija Pula. Dostupno na: <https://www.gimnazijapula.hr/skolska-knjiznica/>
- Srednja škola Mate Balota Poreč. Dostupno na: <http://ss-mbalote-porec.skole.hr/>
- Srednja škola Mate Blažine Labin. Dostupno na: <http://www.ssmb.hr/729/knjiznica-u-srcu-2020>
- Srednja škola Zvane Črnje Rovinj. Dostupno na: <http://web2.ss-zcrnje-rovinj.skole.hr/skola/knjiznica>
- Talijanska srednja škola Dante Alighieri Pula-Pola. Dostupno na: <http://www.ss-dante-pula.skole.hr/skola/knjiznica/>

Mrežna mjesta srednjih škola Osječko-baranjske županije

- Elektrotehnička i prometna škola Osijek. Dostupno na: <http://ss-elektrotehnicka-prometna-os.skole.hr/skola/knjiznica;> <http://elpros.net/>

Isusovačka klasična gimnazija s pravom javnosti u Osijeku. Dostupno na:

<https://www.ikg.hr/knjiznica/o-knjiznici/>

Medicinska škola Osijek. Dostupno na: <http://ss-medicinska-os.skole.hr/skola/knjiznica>

Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek. Dostupno na:

<http://ss-poljoprivredna-veterinarska-os.skole.hr/skola/knjiznica>

Srednja škola Antuna Horvata Đakovo. Dostupno na:

<https://strukovna.com/virtualna-knjiznica/>

Srednja škola Donji Miholjac. Dostupno na:

<http://ss-donji-miholjac.skole.hr/skola/knjiznica/>

Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice. Dostupno na:

<http://ss-ikrsnjavoga-nasice.skole.hr/skola/knjiznica/>

Srednja škola Valpovo. Dostupno na: <https://ss-valpovo.hr/knjiznica/>

Srednjoškolski đачki dom Osijek. Dostupno na: <http://www.sddosijek.com/knjiznica/>

Strojarska tehnička škola Osijek. Dostupno na: <http://ss-strojarska-tehnicka-os.skole.hr/>

Ugostiteljsko-turistička škola Osijek. Dostupno na: <https://rck-utso.hr/>

II. gimnazija Osijek. Dostupno na: <http://gimnazija-druga-os.skole.hr/skola>

III. Gimnazija Osijek. Dostupno na: <http://gimnazija-treca-os.skole.hr/>

Mrežna mjesta srednjih škola Splitsko-dalmatinske županije

II. gimnazija Split. Dostupno na: <http://www.gimnazija-druga-st.skole.hr/>

III. gimnazija Split. Dostupno na: <https://trema.hr/>

IV. gimnazija „Marko Marulić“ Split. Dostupno na:

<http://www.gimnazija-cetvrta-mmarulic-st.skole.hr/>

Obrtnička tehnička škola Split. Dostupno na: <http://www.ss-obrtna-tehnicka-st.skole.hr/>

Srednja strukovna škola bana Josipa Jelačića Sinj. Dostupno na:

<http://www.ss-strukovna-banajosipajelacica-sinj.skole.hr/>

Srednja škola „Braća Radić“ Kaštel Štafilić. Dostupno na:

<http://ss-bracaradic-kastelstafilicnehaj.skole.hr/>

Srednja škola „Brač“ Supetar. Dostupno na: <http://www.ss-brac-supetar.skole.hr/>

Srednja škola fra Andrije Kačića Miošića Makarska. Dostupno na:

<http://www.ss-fraandrijekacicamiosica-ma.skole.hr/>

Srednja škola Ivana Lucića Trogir. Dostupno na:

<http://ss-ilucica-trogir.skole.hr/skola/knjiznica>

Srednja škola „Tina Ujevića“ Vrgorac. Dostupno na:

<http://www.ss-tujevic-vrgorac.skole.hr/>

Tehnička i industrijska škola Ruđera Boškovića u Sinju. Dostupno na:

<http://www.ss-rboskovic-sinj.skole.hr/>

Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split. Dostupno na:

<http://www.ss-tehnicka-st.skole.hr/>

Turističko-ugostiteljska škola Split. Dostupno na: <https://tus-st.hr/>

Zdravstvena škola Split. Dostupno na: <http://www.ss-zdravstvena-st.skole.hr/>